

Інформаційна довідка щодо функціонування дитячих кімнат/садочків при парламентах: досвід європейських держав*

***Анотація.** Інформаційна довідка присвячена питанням впровадження концепції «family-friendly parliament» як інструменту забезпечення гендерної рівності та інклюзивності законодавчого процесу. У ній проаналізовано досвід Європейського Парламенту та 16 європейських держав щодо організації і функціонування дитячих приміщень у/при парламентах для забезпечення балансу материнства (батьківства) і професійної діяльності членів парламенту та співробітників секретаріату парламенту. Акцентовано увагу на наявності спеціального персоналу для дітей, харчуванні, віку дітей і термінах їх перебування у таких кімнатах/садочках, а також на джерелах фінансування кімнат/садочків. Узагальнено європейські моделі функціонування дитячого простору в парламентах і запропоновано напрями удосконалення дитячих приміщень в українському парламенті.*

***Ключові слова:** парламент, дитячий простір, дитяча кімната, садочок (ясла), ігрова кімната, батьки, професійний догляд, харчування, фінансування, доступ до парламенту.*

Вступ

Дитяча кімната в установі / організації створюється для забезпечення можливості тимчасового перебування дітей працівників та відвідувачів установи / організації (без супроводу батьків / законних представників або за їх присутності в разі потреби) із організацією дозвілля (пункт 1 Положення про діяльність дитячих кімнат в установах та організаціях¹ (далі – Положення)). Дитяча кімната може утворюватися і Верховною Радою України (згідно з пунктом 3 Положення). Тимчасове перебування дітей у дитячій кімнаті є безоплатним (пункт 6 Положення). Для забезпечення дозвілля дітей у дитячій кімнаті залучаються фахівці, які мають педагогічну/психологічну освіту, володіють навичками та досвідом роботи і спілкування з дітьми. Водночас ці фахівці не забезпечують дітей харчуванням (пункти 7, 9 Положення). Перебування у таких кімнатах не може перевищувати трьох годин, окрім випадків, визначених керівником установи/організації. Зокрема, у разі введення правового режиму надзвичайного або воєнного стану цей термін може бути збільшений (пункт 8 Положення).

Функціонування дитячої кімнати у Верховній Раді України, створеній у 2015 році, має локальне нормативне підґрунтя (Положення про роботу дитячої кімнати 2018 року²), проте Порядок забезпечення державної охорони адміністративних будинків, споруд і службових приміщень Верховної Ради

¹ Положення про діяльність дитячих кімнат в установах та організаціях : Затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 19.04.2022 р. № 136. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0557-22#Text>

² Положення про роботу дитячої кімнати : Затверджено розпорядженням по Управлінню адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України від 13.02.2018 р. № 17.

України та допуску до них³ не передбачає можливості допуску до парламентських приміщень членів родини народних депутатів України і працівників Апарату Верховної Ради України, зокрема їхніх дітей, на відміну від відповідного правового урегулювання у більшості європейських держав.

У зв'язку з цим та з метою удосконалення унормування підтримки сімей з дітьми і створення умов, які сприяють поєднанню материнства (батьківства) з професійною діяльністю, дослідження кращих європейських практик функціонування дитячих кімнат/садочків при парламентах є затребуваним і доцільним.

Дослідницькою службою Верховної Ради України в межах компаративістського дослідження окремих питань допуску до будівлі парламенту⁴ аналізувалися й умови забезпечення права працівників парламентів деяких держав (держав G7) на поєднання сімейного життя і професійного. Це дослідження, в якому використано Базу даних ЕСPRD, а також дані опитування Promoting inclusive participation in parliamentary and political life (2025 року)⁵ використано під час аналізу закордонних моделей функціонування дитячих кімнат/садочків/ясел при парламентах.

У цьому дослідженні проаналізовано досвід Європейського Парламенту та європейських держав, які мають дитячі приміщення у/при парламентах.

Основна частина

У європейських державах парламенти в основному є «family or child friendly», тобто дружніми до сім'ї, дитини і мають так звані «ясла» (садочки), дитячі кімнати на території парламенту або поблизу споруди парламенту. Також наявні відповідні норми щодо порядку перебування дітей у цих приміщеннях й організації їхнього дозвілля. Такий підхід сприяє депутатам і працівникам парламентів у досягненні балансу між роботою та особистим життям шляхом поєднання їх законодавчої роботи та сімейних обов'язків, покращенню інклюзивності робочих місць⁶.

Лобіювання відкриття дитячих кімнат, садочків у стінах парламенту триває з 1990-х рр.⁷ Такі кімнати працюють, як правило, для дітей парламентарів, працівників секретаріату (адміністрації, апарату) або навіть для усіх відвідувачів парламенту. Ключовим правовим аспектом є інтеграція дитячих приміщень у систему безпеки через інструменти спеціальної ідентифікації (ваучери, «родинні перепустки», гостьові картки), що дозволяє дотримуватися режиму охорони об'єктів вищого рівня.

³ Порядок забезпечення державної охорони адміністративних будинків, споруд і службових приміщень Верховної Ради України та допуску до них : Затверджено розпорядженням Голови Верховної Ради України від 31.01.2020 р. № 37. URL: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/60942.pdf>

⁴ Аналітична записка з питань порівняльного законодавства щодо окремих питань порядку допуску до будівлі парламенту: закордонний досвід. Дослідницька служба Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/public_vl/analytical_notes-publ/75798.html

⁵ Promoting inclusive participation in parliamentary and political life. AS/Ega/Inf (2025) 09. 12 May 2025. URL: <https://rm.coe.int/doc-promoting-inclusive-participation-in-parliamentary-life-draft-repo/1680b5ca6e>

⁶ Там само.

⁷ А як у них? Світові парламентські практики. Громадянська мережа ОПОРА. URL: <https://rada.oporaua.org/76-chitati/a-iaak-u-nykh/13287-a-yak-u-nykh-svitovi-parlamentski-praktyky>

Підходи до облаштування, видів дитячих приміщень і правил перебування в них, а також забезпечення функціонування таких приміщень у проаналізованих державах дещо різняться між собою (табл. 1), але деякі спільні й позитивні риси дозволяють виділити відповідні їх моделі (наведені у висновках).

Показовим є досвід *Європейського Парламенту* (далі – ЄП) у вирішенні аналізованих питань. Правова основа й нормативне регулювання створення та функціонування дитячих приміщень у ЄП базується на Правилах охорони та забезпечення безпеки в Європейському Парламенті⁸. Безпосередньо правила використання дитячих сервісів визначені у Довіднику для члена Європейського Парламенту (Handbook for the Members of the European Parliament), зокрема у пунктах 7.12 та 7.13⁹.

У Європейському Парламенті функціонують повноцінні ясла (crèches) для малюків від 3 місяців до 4 років, а також спеціальна родинна кімната (family room) для дітей, що супроводжують своїх батьків під час місії в ЄП. Дитячі заклади є структурними сервісами парламенту, діяльність яких санкціонована Бюро Європарламенту. Родинна кімната на 25 місць розташована безпосередньо в адміністративній будівлі (комплекс ASP у Брюсселі). Послуги надаються дітям членів Європарламенту (MEPs), посадових осіб та інших працівників установи. Допуск до family room здійснюється після реєстрації дітей через відділ crèches. Діти в родинній кімнаті перебувають під постійним контролем кваліфікованих працівників. У яслах забезпечується повний цикл професійного догляду.

Для короткострокового перебування в родинній кімнаті система базується на часових слотах, що передбачають базові потреби дитини: використовується система ваучерів на половину дня: з 8:00 до 14:00 або з 14:00 до 20:00. Така сама система або повний робочий день може використовуватись і в яслах. Координацію та фінансове забезпечення ясел і родинної кімнати здійснює Генеральний директорат з питань персоналу ЄП.

Проведеним дослідженням встановлено, що *більшість держав йде шляхом забезпечення сприятливих умов для батьків у стінах парламенту через відкриття дитячих кімнат та/чи ігрових кімнат, повноцінних дитячих садочків (ясел)*. Такі дитячі приміщення функціонують, здебільшого, у будівлях парламенту.

Деякі держави мають особливості. Так, Сенат *Франції* резервує місця у двох дитячих садочках, розташованих поряд із Люксембурзьким палацом (один з яких муніципальний, інший приватний), користуватися якими можуть діти сенаторів, посадових осіб Сенату та помічників сенаторів. Садочок «Vorgen» для дітей парламентарів та співробітників адміністрації Фолькетингу

⁸ RULES GOVERNING SECURITY AND SAFETY IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. Bureau Decision of 15 January 2018. (2018/C 79/04). URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0302\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0302(01))

⁹ Handbook for the Members of the European Parliament. URL: https://www.europarl.europa.eu/guidemep_info_2007/doc_communes/Handbook_MEP2007_JUNE_EN.pdf?fbclid=IwAR1WH7E9nYdrWu6GgRJYcC_23KMsWUawJWOn8549Owny_rtfiIMT_ei3kJA

Данії знаходиться поблизу парламенту, але він перебуває у віданні Адміністрації парламенту.

Здебільшого, дитячі приміщення є внутрішніми адміністративними підрозділами (сервісами), інтегрованими в структуру парламентського секретаріату, за деякими винятками, коли ці послуги надаються зовнішніми суб'єктами (*Португалія, Швеція*). В *Іспанії* управління Дитячим центром (Centro de Educación Infantil) при Конгресі депутатів часто передається спеціалізованим зовнішнім організаціям на основі тендеру.

Рішення щодо створення дитячих приміщень приймаються керівництвом парламенту, секретаріату (канцелярії, бюро тощо) або навіть відповідальним структурним підрозділом. Так, наприклад, у *Великій Британії* рішення про створення дитячого садка (ясел) було прийняте Комісією Палати громад (House of Commons Commission) – органом, відповідальним за адміністративне управління та надання послуг у Палаті.

Модель дитячої кімнати, в якій діти перебувають зазвичай декілька годин або повний робочий день, притаманна парламентам *Албанії, Естонії, Литви*.

Повноцінні дитячі садочки/ясла з повним робочим днем є у парламентах *Данії, Німеччини, Португалії, Швеції*. При цьому є моделі із садочками/яслами, але з обмеженим терміном перебування (*Шотландія*).

Європарламенту, парламентам *Австрії, Великої Британії, Греції, Іспанії* властиве поєднання садочків/ясел і дитячих кімнат з різними ігровими зонами та куточками для немовлят.

Зазвичай, питання функціонування дитячої зони в парламенті регламентовані у внутрішніх правилах щодо будівлі парламенту, рішеннях його секретаріату, розміщуються на офіційному сайті парламенту. Особливістю парламенту *Португалії*, у цьому контексті, є регулювання діяльності садочка/ясел спеціальним актом – Регламентом дитячого садочка/ясел парламенту як послуги у межах парламентської інфраструктури.

Стортинг *Норвегії* має лише ігрову кімнату, в якій діти можуть перебувати під наглядом батьків (нянь, осіб, які їх супроводжують), а Сенат *Італії*, Eduskunta *Фінляндії* – лише кімнати для догляду за немовлятами.

У *Шотландії* специфічна модель функціонування садочка/ясел для дітей в парламенті: окрім того, що тут один із найнижчих вікових цензів для початку відвідування садочку – від 6 тижнів, дитину в садочку/яслах за попереднім бронюванням можуть залишити *будь-які* відвідувачі парламенту, але у визначені дні: вівторок, середу, п'ятницю. Досить детально виписані правила для батьків: не покидати приміщення парламенту, поки дитина перебуває в садочку/яслах, постійно бути на зв'язку, підписати реєстраційну форму, надати пароль, якщо дитину забиратиме інша особа, тощо. Батьки мають право на оскарження умов перебування в садочку/яслах постачальнику цих послуг. Проте садочок/ясла має обмеження у часі – до трьох годин перебування дитини.

Вік дитини для перебування у дитячому просторі парламенту залежить від загальної дошкільної/шкільної політики держави. У садочку/яслах при

парламенті *Іспанії* дитина може перебувати з народження. Верхню вікову межу перебування в садочку/яслах – лише до 3 років – встановлено в *Португалії*, а максимальною вона є у *Німеччині* – до 6 років. Водночас вікові обмеження щодо перебування в дитячій кімнаті, як правило, застосовуються рідко. Наприклад, в *Естонії* йдеться про 10-ти річний вік для відвідування такої кімнати.

Ще одним критерієм для класифікації держав є наявність (більшість держав) чи відсутність (*Данія, Естонія, Норвегія, Фінляндія, Франція*) спеціального персоналу для роботи з дітьми в стінах парламенту. Це залежить від організаційної форми функціонування дитячого приміщення. В *Іспанії* є професійний персонал для роботи з дітьми не лише в садочку/яслах, а й дитячій кімнаті.

Можливість повноцінного харчування в садочках/яслах парламентів є у таких державах: *Велика Британія, Греція, Іспанія, Німеччина, Португалія, Швеція*. В *Австрії* харчування забезпечується через їдальню парламенту. А в *Естонії* є можливість для батьків користування міні-кухнею у дитячій кімнаті.

Зважаючи на обмеження кількості місць у садочках, є держави, в яких переважне право на такі послуги закріплене за членами парламенту, а щодо працівників секретаріату можуть надаватись окремі дозволи (*Швеція*). Іншою пріоритетною умовою надання відповідних послуг може бути низький дохід батьків або статус матері/батька одинаків (*Франція*).

За фінансуванням дитячих приміщень усі досліджувані держави поділяються на такі, що мають повне фінансування за рахунок бюджету парламенту, його секретаріату (*більшість*) і такі, що частково фінансуються за рахунок бюджету парламенту, а частково – за рахунок батьків (*Велика Британія, Данія, Іспанія, Німеччина, Швеція*). *Португалія* і *Франція* мають особливі форми фінансування: перша – повна оплата послуг батьками; друга – муніципальне і приватне фінансування.

Інші європейські держави перебувають на етапі створення дитячих приміщень при парламентах як втіленні ідеї покращення балансування роботи та сімейних обов'язків для співробітників.

Таблиця 1

Узагальнена інформація щодо функціонування дитячих кімнат/садочків/ясел/просторів при парламентах

Держава	Вид дитячого приміщення (дитяча кімната, садочок/ясла, кімната для немовлят)	Правові підстави функціонування дитячого приміщення	Суб'єкти, діти яких можуть користуватися дитячим простором	Наявність персоналу	Наявність окремих ігрових кімнат	Забезпечення харчуванням	Вік дитини	Дозволений термін перебування дитини в дитячому приміщенні	Фінансування дитячого приміщення	Додаткова інформація
Європейський Парламент	Ясла (crèches); родинна кімната в приміщенні ЄП	Правила охорони та забезпечення безпеки в ЄП ¹⁰ ; Довідник для члена ЄП ¹¹	Члени і співробітники ЄП	Професійний освітянський, педагогічний персонал	Ні. Родинна кімната на 25 місць містить ігрові зони	Не вказано	Ясла: від 3-х міс. до 4-х р.; родинна кімната – від 3-х міс. до 6 р.	Для родинної кімнати – ваучери на півдня (8:00-14:00 або 14:00-20:00)	Секретаріат ЄП	Родинна кімната працює: понеділок з 13:30 до 20:00; вівторок-четвер: з 8:00 до 20:00. Ясла: з 8:00 до 19:00, п'ятниця – до 17:30
Албанія	Дитяча кімната	Регламент Асамблеї ¹²	Парламенту і співробітників	Залучається адміністративний персонал або спец.	Ні. Дитяча кімната і є ігровою	Не забезпечується	Не вказано	Робочий графік батьків, тривалість	Бюджет парламенту	Дитяча кімната використовується

¹⁰ RULES GOVERNING SECURITY AND SAFETY IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. Bureau Decision of 15 January 2018. (2018/C 79/04). URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0302\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0302(01))

¹¹ Handbook for the Members of the European Parliament. URL: https://www.europarl.europa.eu/guidemep_info_2007/doc_communes/Handbook_MEP2007_JUNE_EN.pdf?fbclid=IwAR1WH7E9nYdrWu6GgRjYcC_23KMsWUawJWOn85490wny_rtiFiIMT_ei3kJA

¹² Rregullorja e Kuvendit të Republikës së Shqipërisë. URL: <https://kuvendiwebfiles.blob.core.windows.net/webfiles/RregullorjaeKuvenditeperditesuar.pdf>

			ки Бюро Асамблеї	соціальні працівники, проте постійний штат вихователів не закріплений як обов'язковий (часто використовується за запитом)	зоною з інтерактивними та освітніми елементами	харчуванням		пленарних засідань	міжнародні донори	також для освітніх візитів груп дітей
Австрія	Садочок/ясла; дитяча кімната	Правила внутрішнього розпорядку будівлі Парламенту ¹³	Парламент і співробітники Адміністрації парламенту	Професійний педагогічний персонал у співпраці з організацією «Kinder in Wien»	Поділ дитячої кімнати на зони: ігрові і для догляду за немовлятами	Доступна інфраструктура парламентської їдальні	Не вказано	Протягом робочого часу, до завершення пленарних засідань	З бюджету Дирекції Парламенту	Допуск дітей парламентарів до сесійної зали парламенту офіційно дозволений
Велика Британія	Дитячий садочок/ясла (40 місць) у будівлі Палати громад; дитяча кімната	Регламенти палат, які містять основні правила організації парламентських процедур ¹⁴	Члени і співробітники парламенту (для дітей і онуків)	Професійний штат вихователів; дитяча кімната – нагляд батьків	Дитяча кімната містить окремі ігрові зони	Садочок/ясла забезпечується харчуванням	Садочок/ясла: з 3-х міс. до 5 р.	З 8:00 до 18:00 + вечірні зміни під час засідань палат	Платні послуги + частково бюджет Палати громад	Діє інститут родинних перепусток; діяльність садочка підлягає нагляду Ofsted

¹³ Hausordnung für die Parlamentsgebäude. URL: <https://www.parlament.gv.at/verstehen/nationalrat/rechtsgrundlagen/hausordnung/index.html>

¹⁴ ECPRD Request 1169. 18.02.2019. URL: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/272401>; Rules relating to Parliamentary passes for Members' Staff, Parliamentary passes for UK Members of the European Parliament, and Parliamentary Security. URL: <https://publications.parliament.uk/pa/ld201719/ldselect/ldcomm/360/360.pdf>

										(Управління стандартів у освіті Великої Британії)
Греція	Садочок/ясла; дитяча кімната	Регламент Парламенту ¹⁵ , рішення Адміністрації Парламенту	Парламент і співробітники Адміністрації	Співробітники парламенту (для дитячої кімнати); залучені спеціалісти за контрактом – для садочка/ясел	Дитяча кімната з окремими зонами для ігор, навчання та відпочинку	Садочок/ясла забезпечується харчуванням	Садочок /ясла: з 3-х міс. до 6 р.	Протягом робочого часу, до завершення пленарних засідань	Бюджет парламенту	Допуск дітей до сесійної зали заборонений
Данія	Садочок близько до будівлі парламенту	Внутрішні правила Адміністрації Фолькетингу ¹⁶	Парламент і співробітники Адміністрації	Професійний педагогічний персонал	Ні	Забезпечується харчуванням	Не вказано	З 08:00 до 17:00, до завершення пленарних засідань	Бюджет Фолькетингу + кошти батьків	Допуск дітей до сесійної зали заборонений
Естонія	Дитяча кімната	Правила доступу до Рійгікогу (пункти 47–48 Розділу X) ¹⁷	Парламент і співробітники Канцелярії	Можливий супровід власною нянею	Дитяча кімната - окремий ігровий та освітній простір	Не забезпечується харчуванням, але є міні-кухня для батьків	3 5 до 10 р.	Протягом робочого часу	Бюджет Канцелярії на оплату комунальних послуг	Відповідальність за перебування дитини в парламенті несуть батьки. Дозволено відвідування сесійної зали

¹⁵ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΡΟΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ (Α' /24.6.1987). URL: https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23-7696-49db-9148-f24dce6a27c8/%CE%9A%CE%91%CE%9D%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3%20%CE%9A%CE%9F%CE%99%CE%9D%CE%9F%CE%92%97%202021_3_F.pdf

¹⁶ ECPRD Request 1169. 18.02.2019. URL: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/272401>

¹⁷ RIIGIKOGU KINNISTUTE SISSEPÄÄSU- JA TURVAKORD. URL: <https://www.riigikogu.ee/wpcms/wp-content/uploads/2023/08/Sissep%C3%A4su-ja-turvakord.pdf>

										голосування з дитиною
Іспанія	Центр дошкільної освіти (Centro de Educación Infantil) – включає садочок/ясла і дитячу кімнату	Рішення Генерального секретаріату Конгресу депутатів ¹⁸	Парламенту і співробітників Генерального секретаріату	Професійний педагогічний персонал	Окремі кімнати Центру	Садочок/ясла забезпечується харчуванням	Садочок /ясла: з народження дитини до 3-х р.	З 08:00 до 21:00 у дні пленарних засідань	Бюджет Конгресу + батьки сплачують щомісячний внесок (parental fee), який є субсидованим	Дозволено допуск дітей парламенту до сесійної зали. Є додаткова послуга «SOS-догляд» для разових випадків
Італія	Приміщення для догляду та годування дитини	Рішення Генерального секретаріату Сенату ¹⁹	Жінки-сенатори та співробітниця Генерального секретаріату	Ні	Ні	Не забезпечується харчуванням	Не вказано	Під час засідань Сенату	Бюджет Сенату	Дозволено жінкам-депутаткам перебувати в залі засідань з немовлятами до одного року
Литва	Дитяча кімната	Рішення Правління Сейму ²⁰	Парламенту і співробітників Канцелярії Сейму	Ні	Дитяча кімната – ігровий простір	Не забезпечується харчуванням	Не вказано	До трьох годин	Бюджет Канцелярії Сейму	Дозволено відвідування сесійної зали і голосування з дитиною

¹⁸ Acuerdo de la Mesa del Congreso de los Diputados de 14 de marzo de 2006. URL: https://www.congreso.es/public_oficiales/L8/CONG/BOCG/D/D_343.PDF

¹⁹ ECPRD Request 3112. 19.04.2016. URL: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/246410>

²⁰ ECPRD Request 1169. 18.02.2019. URL: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/272401>

Німеччина	Садочок/ясла; кімнати для догляду за немовлятами	Спеціальні парламентські правила відсутні у відкритому доступі	Парламент і співробітники Адміністрації Бундестагу	У садочку/яслах – професійний педагогічний персонал	Ні	Садочок/ясла забезпечується харчуванням	Садочок /ясла: з 6 міс. до 6 р.	Протягом робочого часу	Бюджет парламенту, харчування – за рахунок батьків	В Бундесраті є «кімната для батьків і дітей»
Норвегія	Ігрова кімната	Правила доступу до Стортингу ²¹	Парламент і співробітники парламенту	Спеціальний персонал для догляду відсутній (діти перебувають під наглядом батьків)	Ігрова кімната і є ігровим простором	Не забезпечується харчуванням	Не вказано	Тимчасово, термін не визначено	Бюджет Стортингу	
Португалія	Садочок/ясла в будівлі Assembleia	Regulamento da Creche da Assembleia da República ²² (Регламент дитячого садочка парламенту)	Парламент і співробітники парламенту	Професійний педагогічний персонал	Ні	Забезпечується харчування	До 3-х років	З 8:00 до 20:00 + 30 хв. після засідання парламенту	Надання платних послуг батькам	Обов'язкове страхування дітей в садочку. Присутність дітей у залі засідань заборонена
Фінляндія	Дві кімнати для догляду за немовлятами (baby-care кімнати)	Усна адміністративна практика доступу ²³	Парламент і співробітники парламенту	Ні (під наглядом батьків)	Ні	Відсутнє	Не вказано	На час роботи/візиту	Бюджет парламенту	Присутність дітей у залі засідань заборонена

²¹ Adgangsreglement for Stortinget. Vedtatt av Stortingets presidentskap 15. desember 2016. Revidert 20. april 2023, med virkning fra 1. oktober 2023. URL: <https://www.stortinget.no/no/Stottemeny/kontakt/Adgangsreglement-for-Stortinget/>

²² Regulamento da Creche da Assembleia da República. URL: https://www.parlamento.pt/legislacao/documents/legislacao_annotada/regulamentocreche_annotado.pdf

²³ Promoting inclusive participation in parliamentary and political life. AS/Ega/Inf (2025) 09. 12 May 2025. URL: <https://rm.coe.int/doc-promoting-inclusive-participation-in-parliamentary-life-draft-repo/1680b5ca6e>

Франція	Резервні місця у зовнішніх садочках/яслах (за межами парламенту)	Рішення Бюро Національних зборів ²⁴	Сенатори, посадові особи парламенту, помічники сенаторів	Професійний педагогічний персонал	Ні	Забезпечуються харчуванням	Не вказано	Протягом робочого часу	Муніципальне/приватне фінансування	Пріоритетом для одиноких батькам або батькам з низьким доходом
Швеція	Садочок/ясла; кімнати для немовлят	Загальні закони, що стосуються дітей, спеціальні парламентські правила відсутні ²⁵	Парламентарні члени їхніх сімей; співробітники Адміністрації Риксдагу	Професійний педагогічний персонал	Ні	Садочок/ясла забезпечується харчуванням	Не вказано	Протягом робочого часу	Бюджет парламенту, зі сплатою батьками харчування	Допуск дітей до сесійної зали заборонений
Шотландія	Садочок/ясла	Правила на сайті парламенту ²⁶ , що впливають із The Children (Scotland) Act 1995 Regulations and Guidance ²⁷	Будь-які відвідувачі парламенту	Професійний педагогічний персонал	Ні	Є перекуси відповідно до загальних шотландських правил догляду за дітьми	Від 6 тижнів до 5 р.	За попереднім замовленням; до 3-х годин перебування; три дні на тиждень	Безкоштовно для парламентарів і працівників парламенту (бюджет парламенту) для інших – 4 фунти/год	Оформлення пропускних карток, обмеженість місць, жорсткий контроль батьків і осіб, які повинні забрати дитину.

²⁴ Promoting inclusive participation in parliamentary and political life. AS/Ega/Inf (2025) 09. 12 May 2025. URL: <https://rm.coe.int/doc-promoting-inclusive-participation-in-parliamentary-life-draft-repo/1680b5ca6e>

²⁵ Promoting inclusive participation in parliamentary and political life. 25 April 2022. URL: https://assembly.coe.int/LifeRay/EGA/Pdf/DocsAndDecs/2022/AS-EGA-INF-2022-09-BIL.pdf?utm_source=chatgpt.com

²⁶ About the crèche. URL: <https://www.parliament.scot/visit/creche>

²⁷ The Children (Scotland) Act 1995. Regulations and Guidance. URL: <https://www.gov.scot/binaries/content/documents/govscot/publications/advice-and-guidance/2004/10/scotlands-children-children-scotland-act-1995-regulations-guidance-volume-1-support-protection-children-families/documents/0023700-pdf/0023700-pdf/govscot%3Adocument/0023700.pdf>

										Якщо зареєстровані та перевіряються Інспекцією з питань догляду за дитиною
Україна	Дитяча кімната	Положення про роботу дитячої кімнати ²⁸	Парламенту і працівники Апарату Верховної Ради України; відвідувачі, які мають право на перебування в адмінбудівлях парламенту	Фахівці, які мають педагогічну/психологічну освіту, володіють навичками та досвідом роботи і спілкування з дітьми	Ні	Харчування відсутнє	З 3-х до 7 р.	.До 3-х годин	Безоплатно для відвідувачів (бюджет парламенту)	Одночасно в кімнаті не може перебувати більше 14 дітей

²⁸ Положення про роботу дитячої кімнати : Затверджено розпорядженням по Управлінню адміністративними будинками Управління справами Апарату Верховної Ради України від 13.02.2018 р. № 17.

Висновки

Аналіз організаційно-правового функціонування дитячого простору в парламентах європейських держав і Європарламенті дозволяє констатувати формування стійкої тенденції до запровадження концепції «family-friendly parliament» (парламенту, дружнього до сім'ї).

За організацією дитячого простору в парламентах держав, що були предметом аналізу, можна умовно виділити дві основні моделі: «модель професійного догляду» і «модель ігрового куточка» (включаючи і кімнати для догляду за немовлятами) (табл. 2).

Таблиця 2

Критерій	Модель професійного догляду (ЄП, Велика Британія, Австрія, Іспанія, Швейцарія, Греція, Данія, Німеччина, Португалія, Франція, Швеція, Шотландія)	Модель ігрового куточка / самостійного догляду (Естонія, Італія, Литва, Албанія, Норвегія, Фінляндія)
Організаційна форма	Структурні підрозділи або центри (ясла/садочки) всередині або поблизу парламенту	Внутрішні адміністративні сервіси, ігрові кімнати або зони для годування в будівлі парламенту
Суб'єкти послуг	Діти членів парламенту, працівників секретаріату або відвідувачів (Шотландія)	Діти членів парламенту, працівників секретаріату; в Албанії - також для освітніх груп
Наявність персоналу	Постійний кваліфікований педагогічний штат, часто зовнішні провайдери (напр., KIWI, Bright Horizons)	Відсутній спецперсонал (самостійний догляд здійснюється батьками) або спецперсонал залучається за запитом (Албанія)
Ігрові кімнати	Наявні як частина комплексу з зонами для ігор, сну та навчання	Наявні як основний формат компактного приміщення
Забезпечення харчуванням	Організація, зокрема й за кошти батьків, централізованого повноцінного харчування за стандартами дошкільної освіти (окрім ЄП, Австрії)	Відсутнє; обов'язок батьків (можливе використання міні-кухонь, як в Естонії)
Термін перебування	Чітко регламентований (ваучери на півдня) або синхронізований із засіданнями	Гнучкий, обмежений тривалістю робочого дня батьків, перебування їх в парламенті
Фінансування	Бюджет парламенту; у Великій Британії, Данії, Іспанії, Швейцарії, Швеції та Португалії - батьківська плата	Повністю за рахунок бюджету секретаріату як адміністративні витрати

Найбільш вдалимими, на нашу думку, є моделі з розвиненим комбінованим підходом організації дитячого простору. У парламентах держав, де поєднано стратегічний догляд (професійні садочки для тривалого перебування) і тактична підтримка (сімейні кімнати біля зали засідань для оперативних потреб), забезпечується максимальна інклюзивність, залучення зовнішніх фахівців, допуск дітей до сесійної зали, безперебійність законодавчого процесу є більш гарантованою. В інших державах батьки-депутати змушені відриватися від виконання своїх безпосередніх повноважень для догляду за дітьми.

Найбільш адаптивною, на нашу думку, для впровадження в державах із високою інтенсивністю парламентської діяльності (зокрема для України) вбачається комбінована модель, що поєднує досвід декількох держав і Європарламенту.

У сучасних реаліях відновлення в українському парламенті концепції «family-friendly parliament» вбачається доцільним у два етапи.

I етап – розвиток дитячого простору у формі дитячої кімнати – передбачає:

- узгодженість приписів Положення про роботу дитячої кімнати і Порядку забезпечення державної охорони адміністративних будинків, споруд і службових приміщень Верховної Ради України та допуску до них у частині допуску членів родини, осіб, що супроводжують дітей, до приміщення дитячої кімнати в парламенті (запровадження інституту «родинних» перепусток, а також тимчасових перепусток для відвідувачів з дітьми (гостьові картки));

- розширення вікового цензу (за прикладом Естонії) з дозволом перебування у дитячій кімнаті дітей віком до 14 років і відповідно штату професійних працівників у цій сфері, а також нянь;

- забезпечення поділу дитячого простору на декілька зон: для немовлят (годування), ігрова (2-7 років) та навчальна для школярів (7-14 років);

- попереднє бронювання дитячого простору;

- забезпечення перекусів для дітей та/або міні-кухні для батьків.

II етап – створення повноцінного садочка поблизу Верховної Ради України (досвід Данії, Португалії) з частковим бюджетним фінансуванням парламенту й інтеграцією до управління Апарату Верховної ради України.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.

При підготовці матеріалів було використано інформацію із бази ECPRD. Відповідні матеріали не призначені для використання у власних наукових дослідженнях.